

Januar 2024

DG, DEG og GL peger på indsatser, der kan styrke studenters overgang til erhvervskompetencegivende uddannelse

Der er stort fokus fra politisk side og fra erhvervslivets organisationer på gruppen af studenter, der ikke er i gang med eller har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse to-fem år efter studentereksamen. Fokus er også på behovet for, at gymnasier forbereder til og studenter orienterer sig mod den helt bred vifte af videre uddannelsesmuligheder fra erhvervsuddannelser til lange videregående uddannelser.

Gruppen omtales ofte som ”ufaglærte studenter” og bruges som løftestang til at sige, at færre unge skal have en gymnasial uddannelse. Løsningen er dog ikke så enkel, og ansvaret for gruppen er flertydigt. Gymnasierne forbereder eleverne til videregående uddannelse, Studievalg Danmark vejleder eleverne om valg af videregående uddannelse og erhvervsuddannelse, og de videregående uddannelser skal have fokus på at nedbringe frafaldet blandt deres studerende. Derudover er der naturligvis en række andre kulturelle og samfundsmæssige faktorer uden for uddannelsessektoren, som påvirker unges valg og livsbane efter studentereksamen, og som uddannelserne har svært ved at påvirke.

Alligevel ønsker Danske Gymnasier, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier og Gymnasieskolernes Lærerforening at styrke studenters overgang til erhvervskompetencegivende uddannelse.

Organisationerne ser et behov for at sætte ind på fem områder, hvor gymnasierne og Studievalg Danmark har en rolle at spille:

- 1) Alle gymnasieelever skal have ret til individuel vejledning
- 2) Praktikforløb skal være obligatorisk for alle gymnasieelever
- 3) Studievalg Danmark skal have hjemmel til at kontakte sabbatister
- 4) Analysegrundlaget for overgangsfrekvens fra gymnasiet og videre skal omfatte alle typer af uddannelse
- 5) Samarbejdet på tværs af lærere og vejledere skal styrkes

Forslagene udfoldes nedenfor. Initiativerne skal finansieres af nye midler og ikke påføre ungdomsuddannelserne ekstra udgifter.

Forslag 1: Alle gymnasieelever skal have ret til individuel vejledning

Individuelle samtaler styrker gymnasieelever – både i deres beslutning om videre uddannelse og i overgangen dertil. Samtalerne med en professionel vejleder hjælper med at udvide elevernes perspektiver på uddannelse og job, og forskning viser, at vejledningen har særlig positiv effekt for unge fra lavindkomstfamilier og unge fra uddannelsesfremmede hjem. Ifølge Studievalg Danmark er studievejlederne i den kollektive vejledning sammen med eleverne i gennemsnit fem timer på tre år. Eleverne har mulighed for selv at opsøge individuel vejledning, men der er langt fra tid og ressourcer til alle.

Derfor bør alle gymnasieelever have ret til at vælge individuel vejledning i løbet af deres afgangsåret og vejledningen tilsvarende udvides. Det er vigtigt, at tiltaget har en sammenhæng med andre vejledningsaktiviteter, og at ledere, lærere og vejledere bakker op om muligheden, så elever også vælger at benytte sig af den individuelle vejledning. DG, DEG og GL foreslår, at den konkrete udformning af individuel vejledning sker i samarbejde med Studievalg Danmark.

Forslag 2: Praktikforløb skal være obligatorisk for alle gymnasieelever

Praktikforløb handler om, at gymnasieelever besøger forskellige typer af erhvervskompetencegivende uddannelser for at blive mere afklaret ift. valg af videre uddannelse efter gymnasiet. Der er i dag meget store geografiske forskelle på, hvor mange gymnasieelever, der deltager i praktikforløb. Erfaringer fra forskellige steder i landet, hvor man har forsøgt sig med at gøre det obligatorisk, viser dog, at elever, der ellers ikke ville have valgt det, er glade for det, fordi de bliver klogere på deres uddannelsesvalg ved at høre om uddannelsernes indhold, at møde studerende og at opleve undervisningen.

Derfor foreslår DG, DEG og GL, at praktikforløb gøres obligatorisk for alle elever på de treårige gymnasiale uddannelser, og at det obligatoriske praktikforløb favner alle uddannelsesmulighederne efter gymnasiet fra erhvervsuddannelser, erhvervsakademier, professionshøjskoler, politi, forsvar mv. til lange videregående uddannelser. Den konkrete anbefaling om og udformning af praktikforløb skal ske i samarbejde med ungerepræsentanter, erhvervsuddannelser, videregående uddannelser og Studievalg Danmark og baseres på erfaringer fra den eksisterende organisation Studiepraktik¹. Praktikforløb kan fx også omfatte virksomhedspraktik.

Forslag 3: Studievalg Danmark skal have lov at kontakte studenter, der ikke er i gang med uddannelse to år efter studentereksamen (sabbatister)

Unge i sabbatårene skal i dag selv opsøge hjælp, hvis de vil have uddannelses- og karrierevejledning efter gymnasiet. Mange unge bruger ikke muligheden og oplever, at de står alene med deres tvivl og spørgsmål om videre uddannelse.

Studievalg Danmark har ikke lov til at kontakte denne gruppe af unge, og det har de forsøgt at løse ved at indhente samtykke blandt gymnasieeleverne i slutningen af afgangsåret. Men ofte er eleverne optaget af mange andre ting end planer for videre uddannelse på det tidspunkt, og derfor er det langt fra alle, der giver samtykke til at blive kontaktet i fremtiden.

¹ <https://www.studiepraktik.dk/organisationen-bag-studiepraktik/>

DG, DEG og GL foreslår derfor, at der skal etableres lovhjemmel til, at Studievalg Danmark skal kontakte alle unge, som efter to sabbatår ikke er i gang med en erhvervskompetencegivende uddannelse, og tilbyde dem en individuel samtale, information om relevante webinarer, podcasts, Studiepraktik, Åbent Hus og diverse digitale hjælpeværktøjer, fx Studievælgeren og Future Spin.

Forslag 4: Analysegrundlaget for overgangsfrekvens fra gymnasiet og videre skal omfatte alle typer af uddannelse

En af de kvalitetskriterier, som gymnasierne bliver målt på og skal leve op til, er overgang til videre uddannelse – den såkaldte overgangsfrekvens. Men problemet er, at elever, der starter på fx en erhvervsuddannelse, uddannelse i politi og forsvar, samt uddannelse udenfor Danmarks grænser, indgår i statistikken som ikke-studieaktive. Det betyder, at det analysegrundlag, der ligger bag tallene for, hvor mange studenter der er i gang med videre uddannelse et antal år efter studentereksamen ikke giver et fyldestgørende billede af virkeligheden.

Derfor foreslår DG, DEG og GL, at beregningerne af overgangsfrekvenser bredes ud til at omfatte alle typer uddannelse, så de fremover også medtager studenter, der påbegynder fx erhvervsuddannelse, uddannelse i politi og forsvar, samt uddannelse udenfor Danmarks grænser.

Forslag 5: Styrket samarbejde på tværs af lærere og vejledere

Gymnasierne er og skal være reelt studieforberevende til uddannelser på både erhvervsakademier, professionshøjskoler og universiteter. Traditionelt har fokus på gymnasierne været rettet mod de mellemlange og lange videregående uddannelser, og derfor er der behov for at udvide lærernes vidensgrundlag. Der er også behov for en kulturtilpasning og dialog mellem ledere, lærere og Studievalg Danmark om, at gymnasierne og lærere i højere grad arbejder med de gymnasiale uddannelsers anvendelsesmuligheder i praksis – bredt forstået.

DG, DEG og GL foreslår derfor, at gymnasierne i samarbejde med Studievalg Danmark, uddannelsesinstitutionerne, virksomhederne og andre eksterne udarbejder handlingsplaner samt materiale, som kan anvendes på de gymnasiale uddannelser og i forskellige fag. Desuden foreslår organisationerne, at pædagogikumuddannelsen udvides til også at omfatte de gymnasiale uddannelsers anvendelsesmuligheder i praksis.